

v sedanjih časih s toliko silo pritiska na narod, da mu vrata ulomi!

Je-li naključje, da se je tak mož in v takem času porodil slovenskemu narodu? Ne, to ni naključje, treba ga je bilo, narod ga je potreboval, in ker je narod zdrav, čil, Bogu udan in ima tedaj poroštvo do boljše bodočnosti, zato mu ga je

dala božja previdnost. — Ni li pomenljivo, da je med vsemi tovariši svoje mladosti zadnji zapustil radosti in težave tega sveta? Da zadnji je bil, a od danes bode prvi. Njegov duh se raduje v nebeških visočinah, njegova dela so ostala med nami v nesmrtni slavi. — Mir njegovemu prahu! Večna luč njegovemu duhu! Slava! „Edinost“.

Vprašanja in odgovori.

Dvanajsto vprašanje. Kje je bil landski grad, o katerem je pravljica v »drugem berilu« v 151. vaji? (G. F. St.)

Odgovor. Lindeck je razvalina v občini Vrepete (694 m nad morjem) vzhodno od zaselka Lipa (od tod tudi ime nekdanjemu gradu) in jugovzhodno od Vitanj. Grad Lindeck so razdejali Madžari l. 1446 pod vodstvom Ivana Hunyada. Po njem se je imenovala posebna plemenita rodovina, ki je imela tudi še druge gradove, n. pr. Frankolovo (Sternstein), Riegersburg (l. 1363), Neudau (1554) in Kalberg (1565).

Landegg (slov. Strmstan?) je zaselek v občini Nova Cerkev in stoji severovzhodno od slutnega gradu Lemberg (Lengenber), ki je bil nekdanje središče obširne gosposčine, spadajoče k škofovi mizi pri Sv. Hemi (Krsko, Gurk).

V Landeku ni nikakih razvalin. Torej ne moremo odločno povedati, ali se imenovana pravljica tiče »Lindecka« ali »Landegg« ali morda kakega drugega grada. Ako bi bilo kakemu g. tovarišu kaj več o tem znanega, prosimo ga, da nam to naznači. S. R.

Trinajsto vprašanje. Kje bi se dobila dobra karta zvezdnatega neba in koliko stoji? G. F. D.

Odgovor. Tak zemljevid se nahaja v vseh večjih atlantih. Ako bi pa želeli stenski zemljevid, priporoča

se »Wetzels Wandkarte für den Unterricht in der mathematischen Geographie«, ki je aprobiran in se more naročiti pri večjih knjigotržcih. Cena v mapi 12 gl.

Štirinajsto vprašanje. Kako se imenuje najsvetlejša in največja zvezda, ki se vidi zvečer in še čez polnoč na južni strani neba? G. F. D.

Odgovor. O tem času je dotična zvezda jupiter. Ker se pa razmerje leže zemlje k zvezdnatemu nebu menjuje, je v poletnem času ona zvezda venera (večernica ali danica.)

Petnajsto vprašanje. Dve leti že čakam, kdaj in kje bom dobil pristojno mi jedilno shrambo, a ni je še; na katerem mestu hočem potrpati, da bode hitrejši uspeh? G. K. E.

Odgovor. § 33. deželnega zakona od dne 29. malega travna 1873. l. št. 22 določuje, da ima šolski voditelj pravico do stanovanja iz dveh sob in potrebnih zdravenskih prostorov. Kateri so ti »zdravenski prostori«, ta § ne določuje dalje, a vender je jedilna shramba potreben prostor. V nekaterih krajih pač nadomestuje jedilno shrambo klet ali pa narobe. Seveda mora v tem slučaju klet za to uporabo tudi primerna biti. Obrnite se v tej stvari na krajni šolski in če tu nič ne opravite, na okrajni šolski svet.

Književnost.

Nastenske zoologične podobe. Založil Karl Jansky v Taboru na Češkem.

Te stenske table so našemu učiteljstvu večinoma znane. V letošnji učilski razstavi na I. mestni šoli v Ljubljani jih je bilo mnogo razstavljenih. Table so barvano tiskane, 64 × 90 cm velike in podobe jako karakteristične. Prilepljene so na močen popir, da jih ni treba na platno napenjati in so pripravljene za obešanje. Smejo se tudi z vodo in gobo čistiti. Na

zadnji strani so živali imenovane v vseh avstrijsko-ogrskih jezikih. Cena je nizka, kakor pri nikakršnih sličnih tablah drugih založnikov. Pet tabel skupaj, katere se morejo povoljno izbrati, stoji 2 gl. 50 kr., posamezna tabla 60 kr. Marljivi založnik je ravnokar izdal 13. in 14. »sešit«. Skupaj je torej doslej izšlo 70 tabel. Da si morejo šolska vodstva, ki želé katere teh tabel za šolo naročiti, laže izbrati kar potrebujejo, navajamo tu imenik vseh tabel. Zvezda *) po

meni, da je tabla od naučnega ministerstva že odobrena. Št. 61.—70. so se v odobrenje predložile.

*1. Konj. *2. Jelen. *3. Tiger. *4. Orel. *5. Štorklja. — *6. Medved. *7. Pes. *8. Krava. *9. Zajec. *10. Ovca. — *11. Orangutang. 12. Klokan. *13. Dvo-grbna kamela. *14. Labud. 15. Želva. — *16. Slon. 17. Leteči pes. *18. Noj. *19. Krokodil. *20. Karp in ščuka. — 21. Glavač. *22. Sova. *23. Papiga. 24. Belouška in gad. 25. Pilar. — *26. Lisica. 27. Nosorog. 28. Mrož. *29. Fazan. 30. Mravljinčar. — *31. Lev. *32. Levica in mladiči. *33. Divji petelin. 34. Zebra. 35. Žirafa. — 36. Gos. 37. Koza. 38. Prašič. *39. Osel. *40. Kura. — 41. Križati pajek. 42. Bučela. 43. Rečni rak. *44. Trakulja. *45. Polž. — *46. Jazbec. *47. Čaplja. 48. Veverica in kuna. *49. Pav. *50. Netopir. Hrček. Krt. — *51. Jerebica. Prepelica. *52. Golobi. *53. Detali in kukavica. *54. Strnad. Kraljiček. Ščinkovec. Drozg. Škorec. Vrabeč. *55. Senica. Šoja. Kozomolž. — *56. Divja koza. *57. Volk. *58. Srna. *59. Vidra. *60. Severni jelen. — 61. 62. Hrošči. 63. Metulji. 64. Metulji. 65. Žuželke. — 66. Bivol. 67. Bober. 68. Puran. 69. Mačka. 70. Dihur. Jež. Lasica.

Razven mnogih drugih učil Janskyjevih se posebno tudi priporočajo nastenske table za nazorni nauk. Te so tako prirejene, kakor zoologične, nekoliko večje so, 68 X 94 cm. Doslej so izšli štirje sešitki po 5

tabel; vsak sešitek ali sploh vsakih pet tabel velja 3 gld., posamezna tabla 70 kr.

Tisešitki obsegajo po oddelkih Pomlad. Poletje. Jesen. Zima. Promet in rokodelstvo in sicer I. sešitek: 1. Pri potoku. 2. Na polji. 3. Na loki. 4. Pri potoku. 5. Prometna sredstva. II. sešitek: 6. Na vrtu. 7. Na polji. 8. V gozdu. 9. Kmečki dom. 10. Kovač. III. sešitek: 11. Na Loki. 12. V gozdu. 13. V vinogradu. 14. Božični trg. 15. Zidar. IV. sešitek: 16. Vas. 17. Vrt. 17. Kuhinjski in sadni vrt. 19. V izbi. 20. Pekar, mesar.

Narodni Koledar za prestopno leto 1892. Letnik IV. Uredil in izdal Dragotin Hribar v Celji, cena vezani knjigi 45 kr.

Dobro je pogodil g. izdavatelj, da tudi v Celji nadaljuje izdavatelj »Narodni Koledar«, da ž njim vsaj nekoliko izpodrine po Štajerskem tisti »Bauern-Kalender«. Poleg navadne koledarske vsebine ima še več rečij, katere je koristno vedeti našemu ljudstvu. Tudi se nahajajo v njem štirje kratki životopisi z dobro pogojenimi slikami gg. prof. kanonika Jožefa Marna, Jurija Šubica, dr. Fr. Celestine in Matije Marjarja Ziljskega. Nadalje denarni zavodi in denarne razmere po Slovenskem, spisal I. L. in razgled po svetu. Jezik je še dokaj gladek in pravilen, vnanja oblika lepa, cena nizka. J. T.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. Staro pedagogično načelo: »materin jezik bodi podstava ljudski šoli«, dobiva od dné do dné več dokazov in taisti, kdor želi ali trdi, da bi ljudsko šolstvo na podlagi tujega jezika uspevalo in donasalo narodu zaželjenih koristij, nina pravega pojma o ljudski šoli. Žal, da je danes tacih nepedagogov tudi v nas Slovencih in v Slovanih sploh precejšnje število, koji vporabljajo svoj vpliv in svojo moč v to, da bi s potujčevanjem zatrlji v narodu narodno zavest ter ga z vsiljevanjem tujega jezika v šoto preradi potujčili ter podjarmili pod svojo oblast. Mogoče, da se tu in tam res pokaže navidezen uspeh, koji pa kmalu pokaže tudi svoje slabe nasledke za narod in privede vsacega trezno mislečega in nepristranskega človeka do prepričanja, da tako usiljevanje tujega jezika v ljudsko šolo je boj zoper pedagogična in naravna načela. Narod res začasno zastane v omiki za drugimi narodi (in to je tudi namen naših nasprotnikov), vendar čuta narodne zavesti mu ne morejo zadašiti, tudi še s tako hudim pritiskom ne. Tak dokaz nam dajo »lužički Slovani«. Vsakteremu je znano, koliko si je prizadeval »železni kancelar«, da bi ponemčil »lužičke Slovane« ter zalil ta slovanski jezikovni otok z nemškim morjem. V najnižje razrede ljudskih šol so

vpeljali nemški jezik kot učni jezik. Zares hud je bil ta udarec za naše sokrivne brate, a jekleni značaj slovanski ga je premagal in srečno preстал in narod je klubu vsem pritiskom ostal, kar je bil — slovanski. Uvidevši, da se zoper pedagogična in naravna načela ne dá bojevati, sklenili so merodajni krogi v korist lužičkim Slovanom, da bodi odsihdoh v vseh slovanskih ljudskih šolah v Lužnici (Lausitz) izvzemši računstvo v vseh predmetih srbski jezik zopet učni jezik. V 28. dan vinotoka t. l. so imeli učitelji okraja Hoherswerda (tako poročajo »Serbski Noviny«) splošno konferencijo in pri tej priliki je razkril vladni šolski svetnik Friese zbranemu učitelstvu to najnovejšo naredbo. Nepopisno veselje je zavladalo vsled tega med lužičkimi Slovani. Z ganenim srcem so šli roditelji k cesarju Viljemu ter so se mu ponižno zahvalili za toliko velikodušno naklonenost, s kojoj je pokazal, da je tudi slovanskim narodnostim pravičen in dober oče. Dal Bog, da bi tudi naši koroški Slovenci kmalu dobili jednako naredbo! Lužičko učitelstvo bode gotovo z naidušenostjo praznovalo 300letnico slovanskega pedagoga Komenskega, ki je učil: »Otrok priučí se najprvo materinega jezika in na tej podstavi šele drugih predmetov!« J. D.